

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № КТСП-853-08-12
дата 4.07.2018 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ

Изх. № 1029-40-8326

Дата 04.04.2018

ДО
Г-Н ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

НА ВАШ № КТСП-853-08-12/22.06.2018 г.

СТ А Н О В И Щ Е

ОТНОСНО: Проект на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, № 854-01-49, внесен от Светлана Ангелова и група народни представители на 13.06.2018 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН АДЕМОВ,

Във връзка с изпратения ни проект на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване № 854-01-49, Националният осигурителен институт изразява следното становище:

Преструктурирането на рудодобива и закриването на минни предприятия в периода до 2000 г. доведе до масово закриване на работни места и уволняване на работници и служители поради съкращения в щата и намаляване обема на работата.

За преодоляване поне отчасти на социалните последици от тези процеси бяха предприети комплексни и конкретни мерки, в това число регламентирането в § 4, ал. 3 от преходните и заключителни разпоредби на Кодекса за социално осигуряване (ПЗР на КСО) на облекчен ред за пенсиониране на лицата, работили при специфичните условия на чл. 104, ал. 3 от КСО (работниците, инженерно-техническите специалисти и ръководните служители до ръководител на участък включително, заети на работа под земята в подземните рудници, в подземните геологопроучвателни и хидротехнически обекти, в тунелното и подземното минно строителство), на които трудовите договори са прекратени на основание на разпоредбата на чл. 328, ал. 1, т. 1 и 2 от Кодекса на труда.

Прилагайки посочената нормативна уредба Националният осигурителен институт нееднократно е изразявал принципната си позиция, че не следва със средствата на държавното обществено осигуряване да се решават проблеми на заетостта, както и други социални проблеми, възникнали в резултат на реструктурирането на отрасли в икономиката.

По отношение на предложената със законопроекта редакция на чл. 69б, ал. 4 от КСО (аналогична на § 4, ал. 3 от ПЗР на КСО) следва да се има предвид, че същата дава възможност за пенсиониране на лицата, чиито трудови договори са прекратени на основание чл. 328, ал.1, т. 1 и т. 2 от КТ, 7 години по-рано от възрастта на останалите подземни работници, като датата на прекратяване на правоотношенията не влияе по никакъв начин началната дата на пенсията. Това означава, че от облекчения режим за ранно пенсиониране по чл. 69б, ал. 4 от КСО (в предложената със ЗИДКСО редакция) ще могат да се възползват и лица, които към момента на прекратяването на трудовите си договори не отговарят на предвидените в текста условия за възраст или точки (сбор от стажа и възрастта), а уе изпълнят същите в някакъв по-късен момент, включително работейки при същия или при друг работодател.

При прилагането на прецизирания и действащ от 01.01.2018 г. текст на чл. 69б, ал. 4 от КСО се гарантира правото на ранно пенсиониране на тези лица, които поради реструктурирането на добивната промишленост са останали без работа и които към момента на прекратяване на трудовите им правоотношения на основание чл. 328, ал.1, т. 1 или т. 2 от КТ имат продължителен стаж, вкл. подземен (10 години) и са навършили възраст (45 години и 6 мес. за 2018 г.), която ограничава възможностите им за преквалификация.

За пълнота на изложеното следва да бъде отбелязано, че съгласно нормата на чл. 69б, ал. 3 от КСО всички лица, които имат 10 години подземен осигурителен стаж през 2018 г. могат да се пенсионират при навършване на възраст 52 години и 6 месеца за мъжете и 47 години и 6 месеца за жените, при условие че имат сбор от възрастта и осигурителен стаж – 90, без значение дали е прекратено осигуряването им и на какво основание.

Що се касае до финансовите средства, които биха били необходими за обезпечаване прилагането на законопроекта следва да се има предвид, че по данни в информационната система на НОИ, към месец април 2018 г. в добивната промишленост – в т.ч. добив на въглища, на метални руди, на декоративни скални материали и на други неметални материали и суровини, на задължително осигуряване за работа при условията на първа категория труд подлежат около 2 400 лица. Около 15 на сто от тях вече са упражнили правото си на пенсия и получават такава, като средният основен размер на пенсията за тази съвкупност от лица е 633 лв. Около 96 на сто от тях получават пенсия за осигурителен стаж и възраст.

При влизане в сила на предложената нормативна промяна, в кръга на правоимащите лица попадат осигурените при условията на първа категория труд в посочените дейности от добивната промишленост, на които към настоящия момент не е отпусната пенсия от държавното обществено осигуряване. Това са около 2 000 лица, като от тях 1 110 през 2018 г. са навършили или ще навършат 45-годишна възраст, т.е. биха удовлетворили заложеното в законопроекта възрастово изискване.

Доколкото НОИ не разполага с информация дали всички от посочения брой лица са наети на длъжностите, визирани в чл. 104, ал. 3 от КСО, сме затруднени да предоставим прецизен финансов разчет на средствата, които биха били необходими, ако тези лица упражнят правото си на пенсия по облекчените условия.

Допълнителен елемент на несигурност внася и обстоятелството, че предложената със законопроекта редакция на чл. 69б, ал. 4 от КСО не обвързва придобиване правото на пенсия с кумулативното наличие на изискванията за навършена възраст, осигурителен стаж, точки (сбор от възрастта и стажа) и прекратяване на трудовото правоотношение на някое от специалните основания по чл. 328, ал.1, т. 1 или т. 2 от КТ. Поради това, освен тези лица, от разпоредбата ще могат да се възползват и други, неосигурени към момента лица, на които трудовите договори са прекратени поради реструктурирането на съответния отрасъл в някакъв по-ранен момент, когато не са изпълнявали условията за навършена възраст и/или точки.

При отчитане на гореизложеното би могло да се допусне, че при консервативни оценки допълнителният разход за изплащане на пенсиите на лицата, които ще се възползват

от правото си на пенсия по новия ред, е между 350 и 600 хиляди лева месечно. Разходът варира в зависимост от броя на лицата, за които са изпълнени кумулативно следните условия: (1) не им е отпусната пенсия; (2) трудовите им договори са прекратени на посоченото основание и към дата на прекратяване не са отговаряли на нормативно установените условия за възраст и/или точки; (3) към момента не са осигурени при условията на първа категория труд във въпросните дейности от добивната промишленост.

УПРАВИТЕЛ:

ИВАЙЛО ИВАНОВ

